

SPECIALSÖK ^{med hund}

– som hobby och yrke

Tina Krulle Ringfoss

Fantasi & Fakta, fantasifakta.se
Norrköping 2020

© Tina Krulle Ringfoss

Foto: Crelle (omslag, s 4, 12, 17, 19, 21, 23, 29, 34, 35, 38,
43, 48, 55, 64), Ute Rüegg (porträtt på omslaget och s 61)

Korrekturläsning: Hanna Johansson

Sättning: Aina Larsson, Sättaren

Eget Förlag Sverige AB
Tryckt i Litauen

ISBN 978-91-88489-15-9

Innehåll

Specialsök som hobby och yrke	5
Inläring	7
Markering	11
Vad ska jag börja med?	13
Markeringsövningar med kong	17
Störningar – vad är det?	26
Råd vid sökträning	32
Mina erfarenheter av operativa sök	42
Frågor vi brukar få	56
Tack	59
Om författaren	60
Lästips	62

Specialsök som hobby och yrke

Att få en hund att tycka att en specifik doft är den mest intressanta i hela världen är häftigt. Att dessutom få hunden motiverad nog att göra allt för att hitta just den här *doften* – oavsett situation – är en magisk känsla.

Kärt barn har många namn, och att låta en hund söka efter ett ämne (även kallat *preparat*, *etikett* eller *doft*) kan bland annat kallas för *saksök*, *uppletande*, *preparatsök*, *nosework* – eller *specialsök*, som är det begrepp jag brukar använda.

Jag har jobbat med hundar sedan i början av 1990-talet, och med tiden har jag specialiserat mig mer och mer på just specialsök. Jag har haft sju egna specialökhundar och jag har jobbat med att hitta narkotika, pyroteknik, vägglöss och mögel. Jag har alltid strävat efter att utvecklas som hundtränare och hundförare genom att vidareutbilda mig och gå kurser för andra tränare. Till exempel har jag tränat ihop med polishundförare från Nederländerna och Tyskland och med militärpolisen i Sverige. Jag har också varit i Tyskland och utbytt erfarenheter av narkotika- och arenasök med polisen där.

Sedan den första hunden Della (en old english sheepdog) kom in i mitt liv har många olika hundar funnits där. Förutom flera old english sheepdogs har jag också ägt hundar av raserna schäfer, greyhound, labrador, riesenschnauzer, cane corso, holländsk herdehund, border collie, jaktspringerspaniel och nu också jaktcockerspaniel. Därutöver har jag jobbat, utbildat och tränat med de flesta andra hundraser.

I den här boken förklarar jag min syn på specialsök och hur du kan börja söka med din hund. Jag berättar också lite om hur det är att vara arbetskollega med en hund.

Vad är specialsök?

Specialsök är när vi nyttjar hundens fantastiska nos och låter den hjälpa oss att hitta ett ämne som vi människor själva har svårt att hitta. Det kan handla om dofter som inte känns för oss människor eller dofter som är gömda så vi inte hittar dem. Idag används hundar för att söka efter bland annat narkotika, bomber, vägglöss, råttor, mögel, cancer, covid, diabetes (blodsockerfall), minor, lik, kroppsvätskor, pengar, frukt, läskburkar på åkrar (så att de inte hamnar i djurfoderbalar), brunstiga kor, mineraler och många andra ämnen.

Förutom att vara till stor nytta i många sammanhang är specialsök självklart också en givande hobby.

Markeringsövningar med kong

En kong är egentligen en hundleksak, men det har blivit vedertaget att sökhundsförare och tränare använder en sådan i sökträning, både i Sverige och internationellt. Det är en klassisk röd kong vi använder. Den är enkel att gömma, du kan ha med den överallt och du behöver inte bry dig om till exempel vilken utomhustemperatur det är.

Kongen klipper du sönder till önskad storlek. Den är hård, så en plåtsax är bra att använda. Innan du använder den bör bitarna kokas. Läs mer om det i avsnittet om kontaminering på sidan 36.

Tränar du till exempel bomb- eller narkotikahundar och vill ha en övning i en realistisk miljö på

en tågstation är det svårt att lägga ut en bomb eller riktiga droger. Du måste ha någon som vaktar gömman och det kan bli farligt om något går fel. Då kan du – i den rätta miljön men utan risker – gömma en kong. För att få olika stor doftbild kan du antingen gömma en liten bit av den eller hela.

När du tränar vägglöss-sök kan du inte lägga gömman var som helst, eftersom du alltid har en behållare med (du vill ju inte släppa lös vägglössen). Gömmer du däremot en kong kan du pilla in en liten bit bakom till exempel en list. Du kan heller inte gömma lössen utomhus om det är för varmt, för kallt eller om det regnar, då finns det en risk att de dör – men med en kong behöver du inte bekymra dig om väderförhållandena.

Kong i handen

1. Bestäm vad du vill att hunden ska göra när kongen (handen) är stilla: exempelvis sitta, ligga eller stå.
2. Börja med handen **lite högre än noshöjd**. Ha kongen i handen. Se till att hunden är i rörelse och stanna sedan handen. Hunden fokuserar på kongen i handen och gör det du har bestämt (exempelvis sitter). Du ger rättsignalen och sedan börjar leken.
3. Samma som ovan, men nu med fokus i 2 sekunder.
4. Samma som ovan, men nu med fokus i 3 sekunder. Handen sänks till **noshöjd**.
5. Ha handen **mittemellan marken och noshöjd**. Ha kongen i handen. Hunden fokuserar på kongen i handen i 2 sekunder innan lek.
6. Samma som ovan, men nu med fokus i 4 sekunder.
7. Ha handen i **markhöjd**. Ha kongen i handen. Hunden fokuserar på kongen i 3 sekunder innan lek.
8. Variera var du har handen och på vilken sida om dig hunden är. Träna också på olika platser.

TÄNK PÅ

- » Gör cirka 5–10 repetitioner för varje steg. Bestäm i förväg hur många gånger du ska köra denna träning. Skriv ner resultatet, exempelvis X för fel och R för rätt.
- » Gör hunden fel? Starta om steget och räkna antalet repetitioner från början.
- » Kom ihåg att gå tillbaka ibland för att repetera.
- » När hunden har gjort 3–4 rätt i rad går du vidare till nästa steg.

Om författaren

Tina Krulle Ringfoss gick instruktörsutbildningen genom *Svenska Brukshundklubben* och började hålla kurser på *Norrköpings Brukshundklubb* i början av 1990-talet.

1994 grundade hon sitt första företag Östergötlands Hundkonsult och fick fler och fler hundkurser på schemat. Mellan 1999 och 2019 drev Tina *Norrköpings Hundcenter* som blev ett av Sveriges största hundcenter med hunddagis, pensionat, hundfysioterapi, problemhundsträning och en stor kursverksamhet. Företaget hade också under många år samarbete med Polismyndigheten och tog emot upphittade och omhändertagna hundar.

Genom sitt företag *TKR Detection Dog Center* har Tina utbildat många hundförare och hundar i specialsök. Flera av hundförarna är nu certifierade av bland annat *The Bed Bug Foundation* och driver sina egna sökhundsföretag.

Sedan 2014 är Tina en av ägarna till *Vilson detect & inspect AB*, ett företag som specialiserar sig på operativa sök efter vägglöss, mögel och råttor. Hon har också arbetat med narkotika- och arenasök med sina hundar.

Utöver det är Tina diplomerad hundfysioterapeut (sjukgymnast för hund) sedan 1996.

vilson.se

tkrdetectiondogcenter.se

Specialsök, preparatsök, nosework, saksök. Att lära en hund söka efter ett ämne är både en rolig hobby och ett givande yrke där du har förmånen att vara kollega med din hund. Den här boken innehåller övningar och tips för hur du och din bästa vän kan börja träna specialsök.

“Att få en hund att tycka att en specifik doft är den mest intressanta i hela världen är häftigt. Att dessutom få hunden motiverad nog att göra allt för att hitta just den här doften – oavsett situation – är en magisk känsla.”

Så skriver författaren i boken. Tina Krulle Ringfoss har jobbat med specialsök, utbildningar och föreläsningar sedan 90-talet. Hon gör både operativa sök med sina hundar och utbildar andra hundförare i specialsök.

”Boken förklarar inlärningsprocessen på ett tydligt och pedagogiskt sätt. Gillar att fokus läggs på hur vi som hundtränare kan bli bättre och inte bara på hundens förmåga.”

Heléne Lindström, Hundtränarpodden

fantasi & FAKTA

